

Gift of the United States Government

Asociația pentru Drepturile Omului

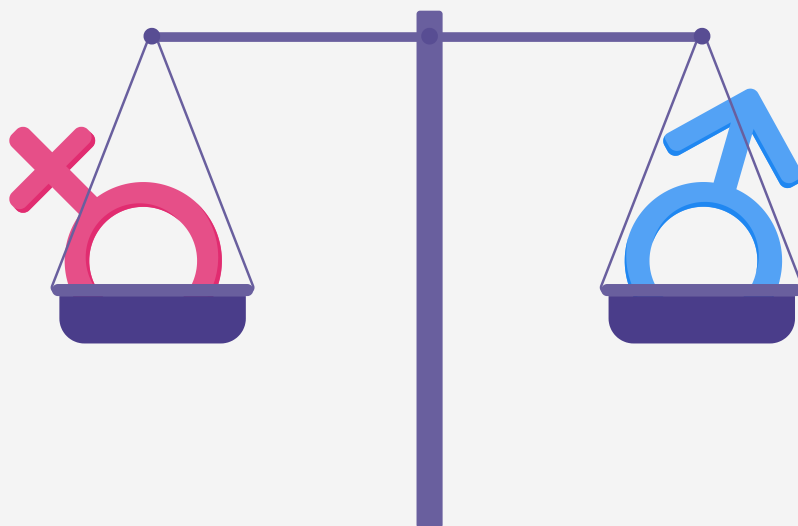
Lex 21

PROMOTING
GENDER-RESPONSIVE
REFUGEE RESPONSES
AT THE REGIONAL AND COUNTRY LEVEL

EGALITATEA DE GEN PRIN OCHII BĂRBAȚILOR

Bălți, 2023

Gift of the United States Government

Asociația pentru Drepturile Omului

Lex 21

PROMOTING
GENDER-RESPONSIVE
REFUGEE RESPONSES
AT THE REGIONAL AND COUNTRY LEVEL

DISCLAIMER

Această broșură a fost elaborată de către Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI în cadrul proiectului „Promovarea la nivel național și regional a unui răspuns umanitar sensibil la gen” implementat de către UN Women și finanțat de Guvernul SUA.

Opiniile prezentate în publicație aparțin autorilor și nu reflectă punctul de vedere al Guvernului SUA sau al UN Women.

SUMAR

Egalitatea de gen în Moldova	4
Vitalie Sprânceană, activist civic	7
Vadim Vieru, avocat	10
Dinu Țurcanu, prorector UTM	13
Daniel Goinic, jurist	15
Dan Untură, antreprenor	17
Ruslan Crețu, profesor școlar	19
Adrian Groza, șef birou probațiune	21
Petru Hadârcă, actor	23
Viorel Jardan, președinte Consiliu Raional	26
Sergiu Toma, psihoterapeut	29
Cum te poți implica?	32

Credit imagine: UN Women

EGALITATEA DE GEN IN MOLDOVA

Cadrul legislativ național pentru egalitatea între femei și bărbați este în conformitate cu angajamentele internaționale. Cu toate acestea, femeile se confruntă cu discriminare și inegalitate în viața socială, economică și politică. Ele au oportunități limitate de participare efectivă la luarea deciziilor și de implicare pleneră în sectorul public. Femeile sunt reprezentate disproporționat la luarea deciziilor la toate nivelurile. Chiar dacă, conform BNS, 52.3% din populație sunt femei, acestea reprezintă doar 39% din deputați (100 femei la 91 bărbați), 21,83% dintre primari, 36,51% dintre consilierii locali și 27,08% din consilierii raionali.

Cu privire la ocuparea forței de muncă, tendințele din ultimii ani arată o amplificare a discrepanței atât în ceea ce privește ocuparea femeilor (35,4% față de 44,7% pentru bărbați), cât și ratele de participare la forța de muncă (36,4% și, respectiv, 46,5%). Femeile continuă să fie suprareprezentate în economia rurală și informală. Un sondaj recent privind antreprenoriatul feminin realizat de UNDP indică o pondere scăzută a femeilor antreprenoare de 33,9%, iar femeile care doresc să-și înceapă propria afacere se confruntă cu multe bariere.

Credit imagine: UN Women

Inegalitățile de gen în domeniul sănătății sunt semnificative și persistente. Bărbații sunt mai afectați de inegalitățile de gen în materie de sănătate. Deși este în scădere, diferența de gen în speranța de viață (măsurată în ani, speranța de viață a femeilor minus speranța de viață a bărbaților) a fost constant mai mare de 8 ani din 2014 până în prezent. Inegalitatea de gen în rata mortalității (se măsoară ca rata mortalității bărbaților/rata mortalității femeilor) a crescut. Mai mult decât atât, bărbații din Moldova se sinucid de aproape șapte ori mai des decât femeile, conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) pentru anul 2019. Diferențele de gen în ceea ce privește factorii comportamentali explică inegalitățile de gen în ratele de deces și mortalitate. De exemplu, mai mulți bărbați din zonele rurale s-au confruntat cu episoade de alcool intens, în timp ce mai multe femei din zonele urbane sunt fumătoare.

Credit imagine: UN Women

O bună parte dintre femeile din Republica Moldova nu au putere de decizie asupra propriei vieți sexuale și reproductive. Conform datelor disponibile ale Băncii Mondiale, ponderea femeilor din Republica Moldova în vârstă de 15-49 de ani (căsătorite sau într-o relație) care pot lua propria decizie cu privire la sănătatea sexual-reproductivă (pot refuza contactul sexual cu soțul sau partenerul dacă nu doresc; decid asupra utilizării contracepției și cu privire la propria asistență medicală) este de aproximativ 73%. Circa 1/3 dintre femei (27%) încă nu au autonomie sexual-reproductivă, ceea ce le sporește vulnerabilitatea sănătății. Autonomia sexual-reproductivă este mai redusă în rândul femeilor și fetelor din grupurile vulnerabile (3).

(3) Datele Băncii Mondiale privind autonomia sexuală și reproductivă, <https://data.worldbank.org/indicator/SG.DMK.SRCR.FN.ZS?locations=MD>

Violența în bază de gen continuă să fie răspândită în Republica Moldova. Actualele mecanisme pentru combaterea și prevenirea violenței domestice și soluțiile disponibile nu sunt pe deplin eficiente.

Chiar dacă țara are politici solide și un cadru legal pentru prevenirea și abordarea violenței în bază de gen, rata ridicată a prevalenței violenței între parteneri (73%) arată discrepanța dintre politici și experiențele trăite de fete și femei. Peste o treime dintre femeile cu vârsta de peste 15 ani au trăit experiența violenței fizice și/sau sexuale din partea partenerului (1).

Vorbind despre educație (2), băieții sunt mai predispuși să întrerupă mai devreme procesul educațional. În 2019, rata de părăsire a sistemului de învățământ în rândul băieților (din cohorta de vârstă 18-24 ani) a fost de 22,6%, comparativ cu 15,3% în cazul fetelor. Având în vedere că, în primii ani de studii nu se observă diferențe semnificative de gen, decalajul înregistrat în ultimele etape de educație ar putea fi influențat de unele „norme” care se perpetuează în societate cu referire la rolurile femeilor și bărbaților (bărbații sunt încă văzuți ca responsabili de bază în aducerea veniturilor în familie, iar femeile - ca responsabile pentru îngrijirea gospodăriei și copiilor).

(1) <https://www.undp.org/ro/moldova/gender-equality-focus>

(2) UN Moldova (2021). RAPORTUL DE ȚARĂ ÎN DOMENIUL EGALITĂȚII DE GEN.

VITALIE SPRANCEANĂ

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

Eu vin dintr-o familie în care sunt unicul băiat, și mai am patru surori. În acest sens, ca și copil, puteam să văd atitudinea diferențiată între mine și surorile mele. Pe urmă, când am început să cresc, am văzut că este vorba de o chestie care se întâmplă nu doar în familia noastră: față de băieți e o atitudine, ei trebuie să facă niște lucruri, de la ei sunt niște așteptări, iar de la fete sunt complet alte așteptări, care uneori devin bariere. Eu, de exemplu, ca băiat, am putut să plec la studii în Bulgaria.

Nu cred că vreo soră de-a mea ar fi putut să facă acest lucru, și cred că motivul nu era că ele erau mai puțin capabile, ci pentru că erau fete și părinții n-au vrut să le dea voie fetelor să meargă în afară. Și cred că am avut un drum destul de lung până a conștientiza, a reflecta și a înțelege că e vorba de un proces mult mai mare și e vorba de un fel de lucruri care ni se întâmplă nouă pentru că suntem bărbați, și se întâmplă femeilor pentru că sunt femei. Evident, chestia asta este foarte nedreaptă.

Credit imagine: RoR Chișinău - Ritmurile Rezistenței

Credit imagine: Arhiva personală a lui Vitalie Sprânceană

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

Pentru unii oameni, lupta pentru egalitate de gen înseamnă, de exemplu, doar să adoptăm feminitivele și să folosim numele profesiilor feminine; pentru alții, înseamnă să luptăm împotriva violenței în familie; pentru mine, înseamnă toate astea și încă multe alte lucruri.

Dacă ar fi să trag o linie și să evidențiez cele mai importante acțiuni pe care le-am întreprins, cred că ar fi grupul *Feminism Moldova* pe Facebook, participarea la Pride-uri și, ulterior, co-organizarea marșurilor feministe și participarea regulată la ele, plus diverse studii și cercetări pe care le-am făcut, dar și diverse luări de atitudine pe care le facem, plus participare la discuții publice. E un proces foarte complex, eu nu pot spune că sunt 100% feminist, în sensul că nu există acolo că *uite, am ajuns, și gata, de aici nu mai este...* Cred că e un proces permanent.

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

E un drum încă lung până a putea vorbi că în Moldova avem o egalitate, nici măcar formală nu o avem. Deci, în sensul acesta, încă e un drum foarte lung și cred că e bine să fim mai mulți pe acest drum. Cred că nu pot să arăt cu degetul acum la o societate, inclusiv în afara Moldovei, care a atins un nivel deplin al egalității de gen. Peste tot există diverse probleme, deci pentru mine așa, dacă aș fi onest, nu există societate pe această planetă în care noi să fi atins un nivel decent al egalității de gen.

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Să ia în serios egalitatea, să ia în serios respectul, să înțeleagă că rolurile de gen nu sunt scrise nici în ceruri, nici în natură, ci sunt construcții culturale. Dacă pornim de la aceste trei lucruri, se deschid orizonturi foarte interesante și pentru o viață mult mai plină, în care poți să o ai altă atitudine față de partenera ta sau față de prietenele tale femei, decât clasica atitudine în care tot ce aștepti de la ele e să-ți gătească.

Deci, pentru mine, orice luptă pentru egalitatea de gen începe de la sine, începe de la mediul tău, dar evident este foarte important și public să arătăm cu degetul comportamente proaste, să vorbim cu abuzatorii și să numim abuzurile pe nume. Să nu căutăm justificări: violența nu este niciodată justificată, discriminarea nu este niciodată justificată. Cred că dacă bărbații și băieții ar fi dispuși să facă acești pași, o să-și dea seama singuri ce e de făcut.

VADIM VIERU

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

Pentru prima dată am observat diferența de atitudine a societății în raport cu femeile când eram mic. Atunci, nu prea înțelegeam de ce se întâmplă asta și credeam că este o normalitate, ca ulterior să merg la liceu, la facultatea de drept, și să înțeleg că o astfel de atitudine nu este normală, își are rădăcinile în stereotipuri. Atunci, am început un proces intern de luptă cu stereotipurile pe care le avem în legătură cu aceste subiecte.

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

Cel mai mult am avut posibilitatea să livrez impact în calitate de avocat. Acolo, am asistat victime ale violenței pe criteriu de gen în instanțele de judecată și în procuratură. Tot acolo, am observat care sunt problemele și cum ar putea să fie optimizate procesele astfel încât stereotipurile să fie diminuate în societate, iar persoanele care sunt responsabile pentru acțiuni în acest sens să fie trase la răspundere.

Credit imagine: Promo-LEX

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

Dacă problema inegalității de gen ar fi rezolvată, am avea o societate mult mai dezvoltată, mai integrată, mai eficientă la nivel de familie, la nivel de comunitate, la nivel de țară, dacă vreți.

Cum credeți, de cât timp mai avem nevoie pentru a transforma idealul egalității de gen în realitate?

Avem încă mult de lucru, dar deja este bine că se raportează mai des cazurile de violență în familie. Asta nu înseamnă că fenomenul ia amploare, ci că femeile sau victimele* sunt mai curajoase și mai încrezute în sine să raporteze acest fenomen. Dar, până la dispariția fenomenului, o să treacă o perioadă îndelungată. În state cu o cultură a drepturilor omului destul de dezvoltată, acest fenomen încă există. La fel o să existe și în Republica Moldova, cu părere de rău. Întrebarea este în ce măsură îl putem diminua. Și noi îl putem diminua atunci când luptăm cu stereotipurile printr-o educație eficientă, când asigurăm măsuri de protecție pentru victime, și când persoanele care au comis astfel de fapte își primesc pedeapsa.

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Bărbații și băieții din Republica Moldova ar trebui să cunoască că, în raport cu femeile și fetele, aceștia sunt perfect egali. Ambii parteneri trebuie să se bucure de respect reciproc în relațiile de familie, să distribuie sarcinile egal indiferent de natura acestora, și să nu admită acțiuni care ar putea să creeze sentimente neplăcute partenerilor, inclusiv sub aspect de violență verbală.

Și băieții/bărbații sunt și pot deveni, adesea, victime ale violenței.

DINU ȚURCANU

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

Soția mea avea grijă de copil, fiind în concediu de maternitate, și se gândea cu ce să se ocupe ulterior. Am văzut cât îi este de complicat să devină re-încadrată în câmpul muncii. Deseori era întrebată cu ce se ocupă: "a, la moment ai copii?; a ce studii ai făcut?; a ești femeie!". M-am întrebat atunci de ce există această diferență de atitudine față de bărbați versus femei.

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

La noi în familie, deșteptarea este, în fiecare dimineață, la ora 5. Ceea ce fac eu dimineața este micul dejun pentru întreaga familie. Deci aici nu apare nici un fel de diferență că trebuie să-l facă cumva soția pentru copii, ori invers. Eu pregătesc micul dejun, după care merg la serviciu. În cadrul Universității Tehnice, am pornit o campanie de promovare a programelor de studii ingierești printre fete și femei, excluzând acest stereotip că femeia nu poate deveni ingineră și că aceasta poate să meargă doar la tehnologia alimentelor sau doar la facultatea de design.

*Credit imagine:
Arhiva personală a lui Dinu Țurcanu*

Până în prezent, progresele noastre au fost modeste, înregistrând o creștere de doar 3-5% în numărul de femei care s-au înscris la Universitatea Tehnică a Moldovei. Din perspectiva numărului total de studenți, femeile și fetele reprezintă aproximativ 35-36% din numărul total de studenți. Însă, cel mai important este că a crescut numărul de femei la acele programe de studii la care anterior ele nu veneau. Acest lucru este un rezultat minunat și vizibil ori, în ultimul timp, noi vedem foarte multe femei - absolvente ale Universității Tehnice a Moldovei, care au o carieră de succes în multe alte domenii care erau considerate anterior domenii pe care le profesează doar bărbații.

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

Nu am avea atâta ură în societate, am fi cu mult mai buni, am fi cu mult mai toleranți, fiindcă și bărbatul ar înțelege cât costă, de fapt, acea muncă pe care până acum o făcea femeia. De când am început să fac micul dejun, cina sau alte lucruri casnice, eu am înțeles totuși cât efort necesită și cât de importante sunt aceste treburi casnice.

În concluzie, va exista mult mai multă toleranță atunci când femeile vor fi tratate ca egal cu bărbații.

Credit imagine: Arhiva personală a lui Dinu Țurcanu

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Bărbații ar trebui să se gândească, mereu, la ceea ce am menționat și anterior: femeile nu înseamnă altceva decât mamele voastre, soțiile voastre, fiicele voastre, surorile voastre. Deci, dacă vă gândiți mereu că aceste femei nu reprezintă altceva decât cele mai scumpe ființe din viața voastră, oare nu ar trebui să le promovați, respectați, apreciați și să aveți grijă de ele?

Tocmai de aceea, vin cu îndemnul să promovăm mereu femeile și, atunci când vedem că există un caz de discriminare în societate, să reacționăm, acționăm și să nu fim indiferenți.

DANIEL GOINIC

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

Prima dată m-am gândit mai aprofundat la problema de diferență în atitudinea societății față de femei atunci când era campanie electorală și am înțeles că societatea noastră, din păcate, încă nu este pregătită să accepte ca femeia să obțină funcții manageriale, funcții politice.

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

Era vara anului 2020 și, împreună cu alte colege și colegi din societatea civilă, am format *Coaliția pentru incluziune și non-discriminare*. În acești peste doi ani de activitate, am organizat multe campanii de advocacy, am ieșit la protest, am scris opinii juridice, am conlucrat cu organizații internaționale de profil. Noi activăm anume pe partea ce ține de măsurile generale, ci nu măsuri individuale (rezolvarea unei situații concrete). Astfel, noi ne concentrăm eforturile pentru rezolvarea unor practici ilegale, dacă vreți, ca ele să nu se întâmple mai mult în societate.

Credit imagine:
Arhiva personală a lui Daniel Goinic

Majoritatea femeilor în Republica Moldova, spre regret, încă sunt victime ale disprețului, ale discursului de ură. Din păcate, până în vara anului trecut, autoritățile responsabile (poliția sau procuratura) motivau că nu pot porni dosare penale pe aceste tipuri de infracțiuni, fiindcă acestea nu aveau bază legală. *Nu există în legislație - deci nu poate fi vorba de infracțiune sau contravenție*, ziceau ei.

Tocmai de aceea, m-am implicat într-o campanie masivă de advocacy pentru adoptarea unui proiect de lege în acest sens și, acum, statul nu mai are posibilitatea de a eluda sau a afirma că nu putem porni urmărire penală ori că nu avem cadru legal (1). Acesta este un exemplu clasic și sperăm foarte mult că această legislație va fi pusă în practică în mod elocvent, iar victimele vor putea adresa sesizări la procuratură sau instanța de judecată cu siguranța că dosarele lor vor fi examinate cu maximă seriozitate. Totodată, sper mult că cei care au utilizat sau încă utilizează discursul de ură, vor înțelege că acest lucru este iresponsabil și nu poate fi prezent într-o societate democratică.

Credit imagine: Emisiunea MIEZUL ZILEI

Cum credeți, de cât timp mai avem nevoie pentru a transforma idealul egalității de gen în realitate?

Mai avem nevoie de multă muncă pentru consolidarea capacităților instituționale și individuale ale profesioniștilor în domeniu. Este necesară multă schimbare de practică și de atitudine a polițiștilor, procurorilor și judecătorilor, pe de o parte, dar și a societății per se, pe de altă parte.

(1) Legea Nr. 121 din 25-05-2012 cu privire la asigurarea egalității:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=94542&lang=ro

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Bărbații, de regulă, vorbesc despre politică, fotbal, sport. Le-aș sugera să vorbească despre egalitatea de gen. Și poate fi la un moment dat nostim, dar răspunsul la multe întrebări se găsește în discuții. Noi, bărbații sau băieții, trebuie să discutăm și, atunci, o să înțelegem că egalitatea de gen este benefică pentru fiecare dintre noi.

Trebuie să plecăm de la stereotipurile vechi că bărbatul este în capul mesei și femeia este cea care trebuie să așeze masa, ori că bărbatul este cel care pleacă la lucru și femeia este cea care trebuie să îngrijească copilul. Sunt niște stereotipuri foarte vechi și prostestii, după mine. Fiecare dintre noi trebuie să-și asume aceste responsabilități, în mod egal. Să fim implicați în mod egal în fiecare activitate: publică, politică și cea de familie. Sunt sigur că, atunci, multe lucruri se vor schimba spre bine în societatea noastră.

DAN UNTURĂ

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

Au fost momente când am observat că, în anumite tipuri de activități, prin definiție se promovează sau se propun băieții sau bărbații fiindcă cumva este considerat că ei s-ar potrivi mai bine pentru această activitate, că ar face mai bine acest lucru.

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

În primul rând, mi-am schimbat comportamentele în familie, căci am două fete mari și frumoase. Am încercat să le învățăm, împreună cu soția, că ele au tot dreptul să-și asume responsabilități și să ia decizii legate de ceea ce fac ori vor să facă. Le-am învățat că, spre exemplu, anumite profesii care ar fi considerate mai potrivite pentru bărbați, sunt la fel de ok pentru fete. De asemenea, eu administrez o afacere, și la noi este un colectiv echilibrat și chiar mă bucur de acest fapt, fiindcă se respectă raportul de 50/50 în colectiv, chiar dacă avem o activitate care s-ar considera că ar trebui să fie mai populară în rândul bărbaților.

*Credit imagine:
Arhiva personală a lui Dan Untură*

#NOE_2019

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

În anumite activități în care am crede că s-ar potrivi mai mult bărbații, am observat că atunci când atribui această activitate femeilor, acestea pot avea rezultate și mai bune.

Credit imagine: Arhiva personală a lui Dan Untură

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Eu îi îndemn pe bărbați să înțeleagă că lucrurile pe care le vedem astăzi (că multe femei sau mult mai multe femei își exprimă punctul de vedere și vin cu inițiative datorită noilor posibilități) - sunt o chestie normală, sunt o chestie evolutivă și, până la urmă, aduc o multitudine de beneficii pentru noi toți.

De ce? Deoarece, din fericire, avem un vector de orientare spre vest, un vector european, care presupune că toți avem aceleași posibilități și putem obține aceleași rezultate, indiferent de gen. Chiar și faptul că acum la conducerea țării avem multe femei care au rezultate frumoase, demonstrează încă o dată faptul că noi suntem la fel și putem face aceleași lucruri frumoase, indiferent de gen.

RUSLAN CREȚU

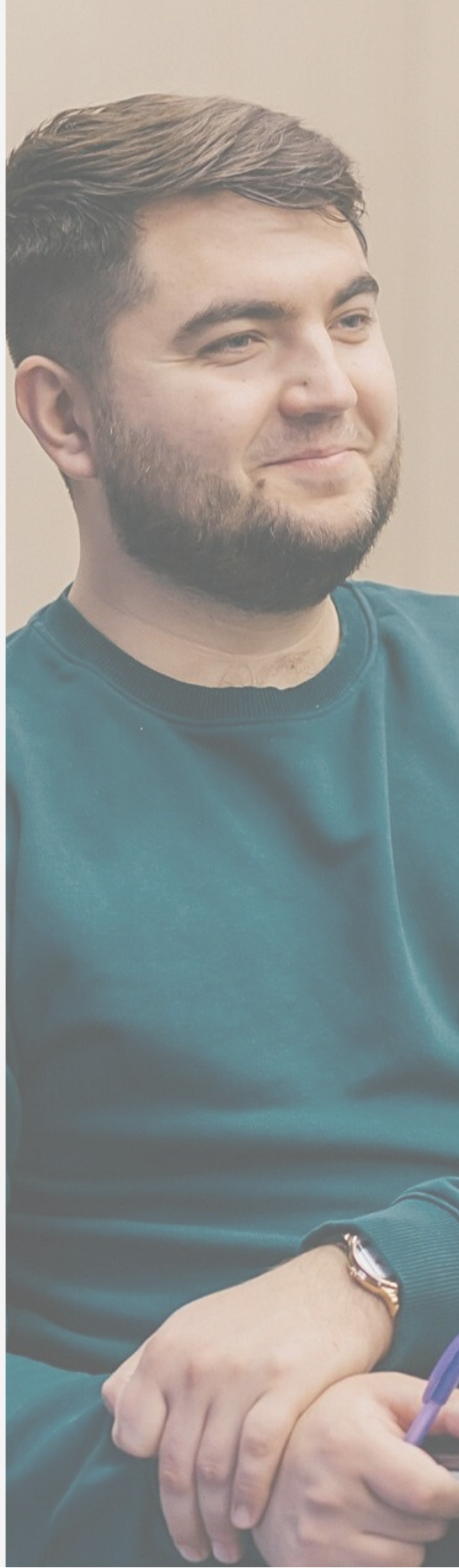
Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

Problema inegalității se manifestă, în primul rând, prin violența aplicată de către bărbat asupra femeilor. În localitatea noastră, sunt și cazuri extreme, în care femeile au fost bătute până la spitalizare. Se manifestă printr-o atitudine superioară a bărbatului față de femei, când ultimelor li se dau ordine precum: *locul tău este la bucătărie și tu doar acolo trebuie să stai.*

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

Câțiva elevi de-ai mei au participat la o sesiune de informare privind egalitatea de gen, în cadrul unui program finanțat de UN Women. Apoi, m-au implicat și pe mine în diverse activități de promovare a egalității de gen. Cred că cea mai interesantă a fost pentru copii activitatea de schimb de roluri, unde fetele au fost puse în situațiile în care trebuiau să înșurubeze un șurub, adică chestii pur bărbătești, dacă pot spune așa, din punct de vedere stereotipic. Și invers, băieții au copt plăcinte, au spălat vase, au călcat cămăși.

*Credit imagine:
Arhiva personală a lui Ruslan Crețu*

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

Copilul ar crește într-o societate ideală, într-o familie sănătoasă, în care el sau ea să nu se simtă incomod, să nu vadă certuri, să nu vadă bătaii. Și atunci când o să vadă violența în alte familii, acest copil nu va accepta acest fenomen, va face ceva ca să schimbe această situație, i-ar părea situația revoltătoare. Ideal ar fi ca, atunci când persoanele văd un miez, un nucleu de violență sau inegalitate, nu doar să nu-l accepte, ci și să facă ceva pentru a-l combate.

Cum credeți, de cât timp mai avem nevoie pentru a transforma idealul egalității de gen în realitate?

Totuși mai este un drum lung de parcurs și, ce am făcut noi, a fost doar o mică parte în construirea unei societăți ideale, în care bărbatul și femeia au șanse egale. Pe lângă educație și implicarea autorităților, cred că este importantă ridicarea gradului de conștientizare a tinerei generații care vine - că nu este ok cum a fost.

Credit imagine: Arhiva personală a lui Ruslan Crețu

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Pentru bărbații și băieții din Republica Moldova am îndemnul de a nu ezita să încerce ceva nou, să se pună în pielea femeilor, și să înțeleagă că nici pe cealaltă parte nu este atât de ușor precum pare. Dacă noi o să le înțelegem pe femei și pe fete, o să ne înțeleagă și ele pe noi, și vom trăi în armonie.

ADRIAN GROZA

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

Undeva, cândva, în mentalitatea noastră, violența față de soție nu se considera drept o formă de violență.

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

Persoanele condamnate pentru violență în familie, foarte des, nu înțeleg pentru ce au fost condamnate. Ele nu consideră că au comis ceva ieșit din comun. Totuși, prin includerea în programe probaționale, îi facem să conștientizeze care au fost motivele, consecințele și cum se putea aplană acel conflict fără a recurge la violență. Totodată, de când s-a început monitorizarea electronică a ordonanțelor de protecție, recidiva la persoanele care deja au fost legate de aceste dispozitive este cu mult mai mică. Victimele au înțeles că pot să se adreseze pentru aplicarea acestei ordonanțe iar, prin aplicarea dispozitivului de monitorizare, practic în 100% de cazuri se poate de stabilit dacă agresorul se apropie sau nu de victimă.

Credit imagine: SP

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

Ar fi o societate europeană, unde drepturile tuturor cetățenilor sunt respectate și unde toți sunt egali în drepturi, indiferent de sex și ocupație.

Cum credeți, de cât timp mai avem nevoie pentru a transforma idealul egalității de gen în realitate?

Cred că mai avem mult de lucru, deoarece schimbarea de atitudine, de obicei, necesită foarte mult timp. Trebuie să treacă câteva generații până când lumea înțelege că trebuie să realizăm anumite schimbări.

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

I-aș îndemna să nu comită acte de violență, deoarece violența nu face nimic altceva decât să dea naștere la și mai multă violență.

PETRU HADARCĂ

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

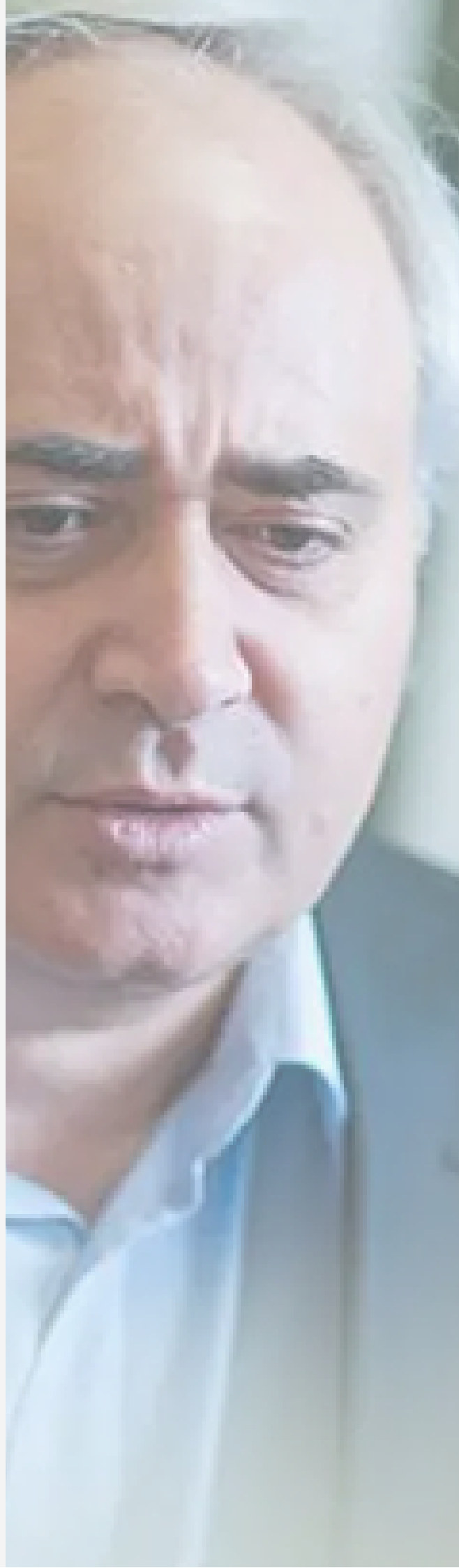
Cel mai mult am sesizat atitudinea diferențiată față de femei în ultima campanie prezidențială, atunci când a fost atacată pe nedrept, chiar și de biserică, candidata la președinție, actuala Președintă a Republicii Moldova.

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

La noi în colectiv, atât partea de creație cât și pe cea de spectacole, avem o mulțime de actrițe talentate, avem femei și pe post de regizoare, și pe post de animatoare de creație. În calitate de director de teatru, am încurajat și o să încurajez, de fiecare dată, femeile.

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

Societatea noastră ar fi mult mai frumoasă și mult mai sănătoasă dacă am trata în mod egal femeile. Și femeile s-ar simți mult mai puternice atunci când nu vor fi tratate cu dispreț sau cu... îmi e și dureros să spun - cu violență.

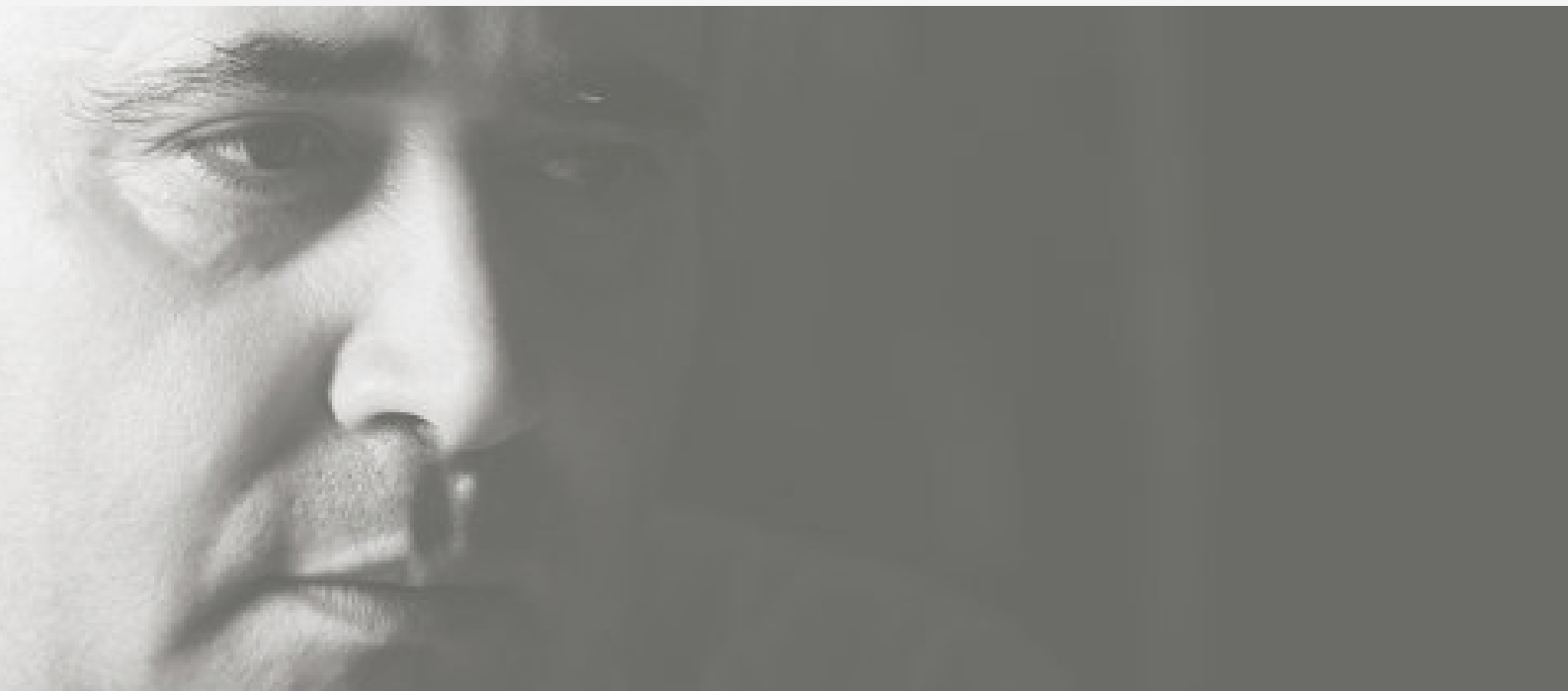

Cum credeți, de cât timp mai avem nevoie pentru a transforma idealul egalității de gen în realitate?

Nu e vorba să modelezi pe cineva care are 30-40-50 de ani, acest lucru fiind mult mai dificil. Asta ar trebui să înceapă din casa părintească, cu cei șapte ani de acasă, cu acei ani de școală, cu exemplele pe care le vede un copil crescând în familie. De aici se formează și caracterul, de aici se formează și atitudinea, de aici se formează și comportamentul vulgar sau violent. Cred că aceste elemente au o legătură între ele. De aceea, aș porni, în primul rând, de la educație.

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Să iubească mai mult soțiile, femeile, prietenele. Să respecte cu dragoste mamele, care sunt cele care ne-au dat viață și cele care ne iartă și ne așteaptă cu brațele deschise și cu sufletul deschis să revenim acasă. De aceea, vă îndemn să găsiți timp să reveniți la pragul casei părintești, acolo unde vă puteți încărca bateriile sufletului și găsi motivație și energie interioară să realizați lucruri frumoase. Să respectăm și să iubim! Iubiți, dragii mei, iubiți femeile!

Credit imagine: vipmagazin.md

VIOREL JARDAN

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

Îmi amintesc acum divizarea activităților în copilăria mea: că această activitate ar trebui să o facă o femeie, și altă activitate trebuie să o facă un bărbat. Îmi amintesc și momentele cruciale când analizez ce vreau să devin în viață sau unde să-mi continui studiile, unde m-am ciocnit de această divizare pe profesii: că băiatului i-ar sta bine pentru această funcție, fetelor le-ar sta bine pentru această îndeletnicire etc.

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

Consiliul raional este una dintre puținele instituții din administrația publică a raionului Strășeni care susține toate inițiativele pe acest subiect ce parvin atât din partea partenerilor de dezvoltare, cât și de la instituțiile centrale ale statului. Cu toate acestea, dacă facem o analiză a numărului de consilieri, acolo preponderent predomină bărbații, aceasta fiind cumva și o moștenire a faptului că marea majoritate a doritorilor de a participa în campaniile electorale sunt bărbații.

Dar dacă ne referim la partea executivă, atunci chiar constat că, practic, mult mai multe femei decât bărbați activează în instituția pe care o reprezintă. Totodată, am susținut practic toate inițiativele de a participa la diverse evenimente publice, și instituțional și personal, acolo unde s-a lucrat pe segmentul de încurajare a implicării taților în activitățile cotidiene, de suport în creșterea copiilor, de participare activă în rutina zilnică și de susținere a mamelor în perioada de creștere sau postnatală.

Credit imagine: Arhiva personală a lui Viorel Jardan

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

Țin să cred că, odată ce lupta pentru egalitatea de gen în Moldova va avansa semnificativ, vom avea o adevărată armonie clasică în societate. Vom avea o combatere a fenomenului de violență în familie, asta v-o spun cu toată responsabilitatea. Acolo unde există egalitate, acolo unde există repartizarea atribuțiilor în familie, acolo unde există implicare, mult mai ușor se depășesc blocajele și problemele apărute în viața de zi cu zi.

Cum credeți, de cât timp mai avem nevoie pentru a transforma idealul egalității de gen în realitate?

Eu rămân să cred că, dacă se începe un proces amplu în perioada imediat următoare din familii, continuând cu instituțiile preșcolare, mă refer la grădinițe, continuând cu instituțiile de învățământ și cu instituțiile superioare și percepția în societate, se poate de combătut acest fenomen într-un interval de două decenii, unde în societate să se ateste o marjă minimă de existență a acestui fenomen de inegalitate.

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Sunt ferm convins că forța nu este un atu care trebuie demonstrat în raport cu femeile. Forța trebuie demonstrată în implicare, în atitudine, în activitatea de zi cu zi. Femeia are nevoie de susținere, de încredere și, ori de câte ori o să facem acest lucru cu devotament și dăruire, familiile noastre vor progresa, familiile noastre vor trăi în armonie, iar lucrurile în comunitate, în societate, în țara în care locuim, se vor schimba spre bine.

SERGIU TOMA

Cum ați observat pentru prima dată diferența de atitudine a societății față de femei și fete?

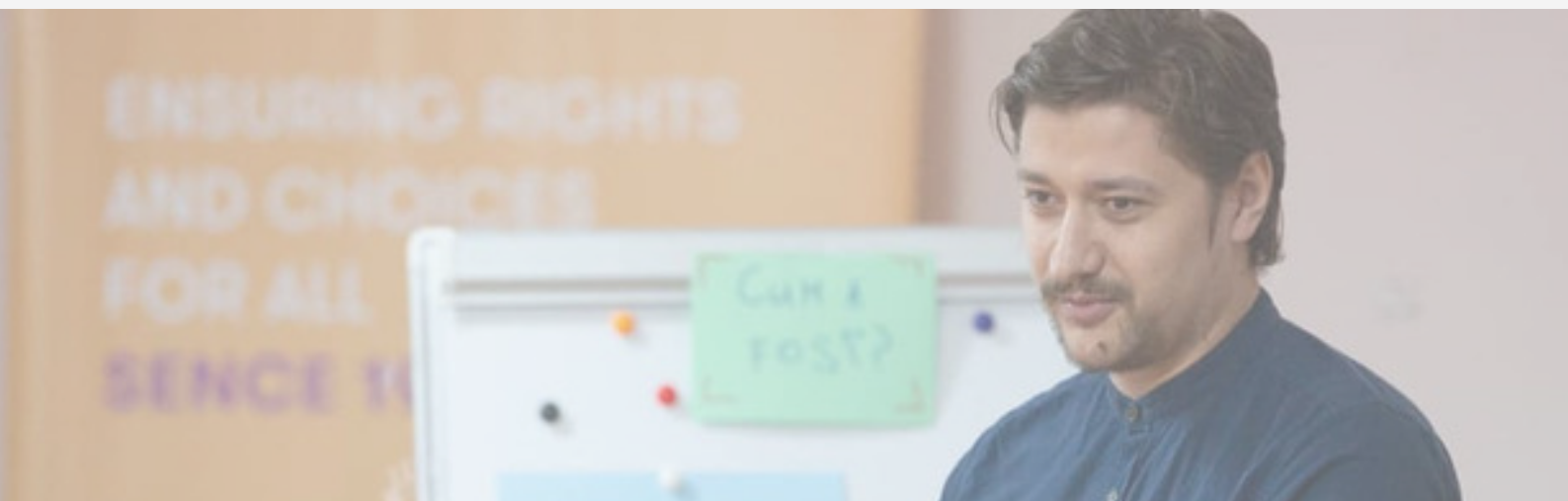
Părinții mei spuneau lucruri de genul: „*păi la ce îți mai trebuie încă o pereche de nu știu ce, că doar nu ești fetiță?*”. Se refereau la haine, când le ziceam că vreau să mai am o pereche de pantofi sau încă un tricou. Bine, nu percepeam asta atunci ca pe o problemă. Pur și simplu mi se părea straniu ce îmi spuneau, pentru că eu nu vedeam nici o logică în ceea ce ei spun, dar înțelegeam cumva, în colțul minții, că dacă ei spun asta înseamnă că ar trebui să existe o diferență anumită. Și de atunci am început să observ asta.

În calitate de promotor al egalității de gen, ce măsuri întreprindeți pentru a schimba percepția societății față de femei și ce rezultate ați obținut?

Eu sunt psihoterapeut. Dincolo de faptul că o să discut cu un om despre experiențele sau problemele pe care le are, o să discut și despre felul cum l-a marcat atitudinea celorlalți, a părinților și după care a rudelor asupra faptului că acea persoană a fost născută femeie sau bărbat.

De foarte multe ori descopăr că, chiar dacă oamenii la acel moment nu au conștientizat, ei au crescut într-un mediu în care oamenii tot timpul așteptau anumite lucruri de la ei doar pentru simplul fapt că ei sunt femei sau bărbați, și noi discutăm acest lucru. Un lucru pe care îl fac mai conștient este să arăt că asta nu e obligatoriu o decizie conștientă pe care a luat-o societatea sau acel grup de oameni, ci că ei cu au fost obișnuiți cu acest tip de gândire. Arăt acest lucru și spun în cuvinte și zic că așa era contextul, așa au fost învățați oamenii să se comporte. Dar asta nu înseamnă că dacă ți s-a spus așa, așa ar trebui să fie pentru totdeauna. De multe ori, asta poate avea un efect de ușoară eliberare pentru că oamenii, mai ales când vorbim de copilărie, sunt de multe ori răniți de cuvintele care li s-au spus.

Credit imagine: Arhiva personală a lui Sergiu Toma

Cum ar arăta societatea dacă lupta pentru egalitatea de gen și-ar atinge obiectivele?

Mult mai multă pace, în sufletele oamenilor și în comportamentul lor. Eu nu sunt adeptul unor idealuri sau viziuni ideale despre societate, fiindcă eu știu că provocările sunt mari și că este greu de scăpat de ele, cel puțin repede, dar cred că ar exista mai multă pace și mai multă compasiune.

Cum credeți, de cât timp mai avem nevoie pentru a transforma idealul egalității de gen în realitate?

În Moldova, munca pe această direcție s-a început demult sau de o perioadă bună de timp. Rezultatele sunt dar nu cele care se așteaptă, dar cred că așa-i tot timpul. Deci trebuie să continuăm să muncim în direcția asta, să creăm politici prietenoase femeilor și bărbaților, să creăm politici sau legi care să protejeze femeile și bărbații de tot felul de pericole. Dar și să creăm campanii pozitive în care arătăm și rezultatele, în care povestim și despre ce s-a reușit, în care arătăm modele pozitive, pentru că noi putem schimba lucrurile nu doar arătând problema, dar arătând și posibilele soluții.

Ce mesaj și îndemn aveți pentru băieții și bărbații din R. Moldova în ceea ce privește implicarea lor în promovarea egalității de gen?

Bărbații s-au descurcat, de-a lungul anilor, cu refugierea: joacă jocuri video, stau la bere, fug undeva... Pentru că asta e refugiu, acolo te simți în siguranță. Dar dacă vrei cu adevărat să fii înțeles așa cum ești tu, trebuie să înveți să vorbești. Și să confrunți frica asta internă: nu trebuie să scapi de ea totalmente pentru că e normal să te temi, dar nu e normal doar să te temi. Și iată eu cred că bărbații și băieții din Republica Moldova trebuie să vrea și să își ia frica la subsuori și să facă, să spună, să vorbească, să acționeze. Și atunci va fi mai ușor. Și atunci lupta pentru egalitatea de gen nu va fi un monolog, ci va fi un dialog atât de important și în familie, și în societate.

Credit imagine: UN Women

CUM TE POTI IMPLICA?

- În calitate de deputat ori deputată, consilier ori consilieră locală/raională, poți promova legi și politici axate pe promovarea egalității de gen și pe combaterea violenței în bază de gen (VBG).
- În calitate de antreprenor ori antreprenoare, poți promova rețele de sprijin și programe de mentorat pentru femei, dar și poți contesta prejudecățile și stereotipurile de gen la locul de muncă.
- În calitate de profesor ori profesoară, poți încuraja fetele și femeile să își urmeze pasiunile, indiferent de stereotipurile asociate anumitor domenii.

- În calitate de bărbat, te poți întreba dacă treburile casnice și îngrijirea copilului sunt divizate egal în familia ta. Dacă răspunsul este nu, depune eforturi pentru a diviza egal aceste task-uri!
- Ajută femeile să accedă în poziții de putere, acordând votul tău pentru candidatele care te reprezintă! Depune eforturi pentru a cunoaște candidatele de sex feminin, în special cele din comunitățile subreprezentate. Pe lângă politică, ia în considerare modalități de a sprijini femeile în arte, științe, sport și alte domenii.

Credit imagine: UN Women

